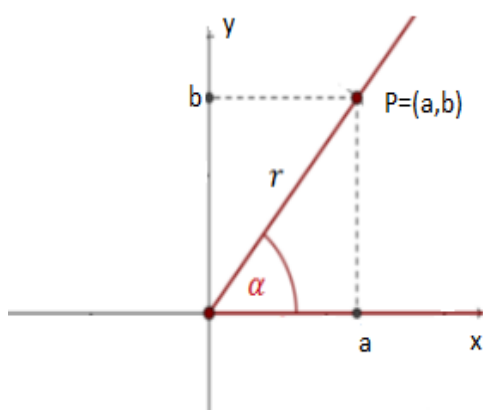

Klasa 1E – matematyka- 13.03.2020

Temat: Funkcje trygonometryczne kąta rozwartego.

Kąt rozwarty to kąt $0^\circ \leq \alpha \leq 180^\circ$

Zaznaczamy w układzie współrzędnych kąt α . Końcowe ramię kąta α wyznacza punkt $P = (a, b)$, początkowe ramię pokrywa się z osią x.

r - promień wodzący

$$r^2 = a^2 + b^2$$

$$r = \sqrt{a^2 + b^2}$$

$$r > 0$$

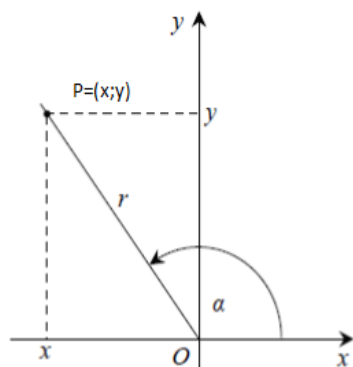
$$\sin \alpha = \frac{b}{r}$$

$$\cos \alpha = \frac{a}{r}$$

$$\operatorname{tg} \alpha = \frac{b}{a}, \quad a \neq 0$$

Dla kąta rozwartego:

Definicje funkcji trygonometrycznych

$$\sin \alpha = \frac{y}{r}$$

$$\cos \alpha = \frac{x}{r}$$

$$\operatorname{tg} \alpha = \frac{y}{x}, \quad \text{gdzy } x \neq 0$$

gdzie $r = \sqrt{x^2 + y^2} > 0$ jest

promieniem wodzącym punktu P

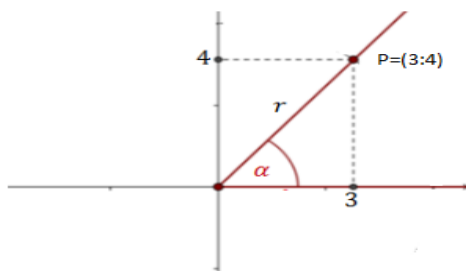
Definicja funkcji trygonometrycznych niezależnie od wielkości kąta jest taka sama.

Przykład 1.

Obliczanie funkcji trygonometrycznych zaznaczonych kątem $P=(3;4)$ kąt $\alpha < 90^\circ$

Rozwiązanie:

Wykonujemy rysunek do zadania:

Obliczamy długość r :

$$\begin{aligned}r^2 &= 3^2 + 4^2 \\r^2 &= 9 + 16 \\r^2 &= 25 \\r &= 5\end{aligned}$$

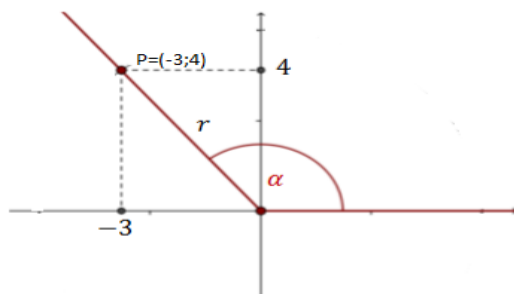
Obliczamy wartości funkcji trygonometrycznych:

$$\begin{aligned}\sin \alpha &= \frac{4}{5} & \cos \alpha &= \frac{3}{5} \\ \operatorname{tg} \alpha &= \frac{4}{3}\end{aligned}$$

b) $P=(3;4)$ kąt $\alpha > 90^\circ$

Rozwiązanie:

Wykonujemy rysunek do zadania:

Obliczamy długość r :

$$\begin{aligned}r^2 &= 9 + 16 \\r^2 &= 25 \\r &= 5\end{aligned}$$

Obliczamy wartości funkcji trygonometrycznych:

$$\sin \alpha = \frac{4}{5}$$

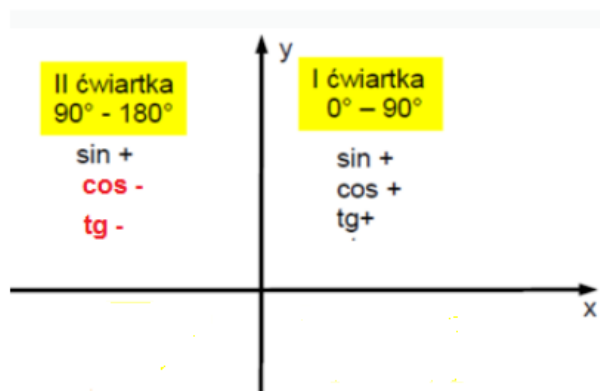
$$\cos \alpha = \frac{-3}{5} = -\frac{3}{5}$$

$$\operatorname{tg} \alpha = \frac{4}{-3} = -\frac{4}{3}$$

Jak widać na powyższych przykładach funkcje trygonometryczne mogą przyjmować również wartości ujemne.

W zależności od ćwiartki układu współrzędnych można przypisać każdej funkcji trygonometrycznej konkretny znak.

*W pierwszej ćwiartce wszystkie są dodatnie,
w drugiej tylko sinus.*

Znając kąt, wiemy czy leży w I czy II ćwiartce układu współrzędnych, więc można ustalić znak każdej z funkcji trygonometrycznych.

np.

1. $\sin 150^\circ$ jest dodatni, ponieważ kąt 150° leży w drugiej ćwiartce.
2. wartości funkcji $\cos 150^\circ$ i $\operatorname{tg} 150^\circ$ są ujemne, ponieważ kąt 150° leży w drugiej ćwiartce.

Rozwiąż zadania:

Zad. 9.3/184

Zad. 9.5/184

pozdrawiam K. Pawłowska